

نظام ارزیابی دانشجو دانشکده علوم پزشکی بوشهر

مقدمه:

یکی از وظایف اساسی و مهم دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت فارغ التحصیلانی متخصص و متعهد است. به منظور تضمین کیفیت دانش آموختگان و پاسخگویی به جامعه، ارزیابی دانشجویان در طول تحصیل امری اجتناب ناپذیر است. هدف نهایی ارزیابی دانشجو، ترغیب و تشویق فراگیران به مطالعه و یادگیری و اطمینان از یادگیری آنان است. با توجه به اهمیت ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری، بهبود کیفیت آموزش و اطمینان از کیفیت دانش آموختگان، لازم است دانشگاه‌های علوم پزشکی رویکردی جامع و نظام مند برای ارزیابی دانشجو داشته باشند تا از تناسب آن با برنامه‌های آموزشی اطمینان حاصل کنند. اهمیت این موضوع به اندازه‌ای است که بخش نسبتاً عمده‌ای از استانداردهای اعتباربخشی در رشته‌های مختلف علوم پزشکی به استقرار رویکردی نظام مند به ارزیابی دانشجو اختصاص دارد.

با توجه به اهمیت و نقش ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری و بهبود آموزش، تأکید بر رویکردی نظام مند به ارزیابی دانشجو در شواهد علمی و همچنین بر اساس نتایج نیازسنجی انجام شده در این دانشکده، ضرورت تدوین آیین نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو به عنوان مبنایی برای استاندارد سازی فرایند ارزیابی دانشجو در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر احساس شد. این آیین نامه در شورای آموزش دانشکده با حضور سرپرست محترم EDC تدوین شده.

بررسی وضعیت موجود:

بررسی وضعیت موجود دانشکده پزشکی بوشهر نشان می‌دهد بکارگیری روش‌های ارزیابی دانشجو و ارزشیابی کیفیت آزمون‌های برگزار شده در این دانشکده وجود دارد، سوالات و نتایج آزمون‌ها به صورت موردی تحلیل می‌شود و در مواردی نتایج کمی این بررسی‌ها در جهت ارتقای آزمون‌ها استفاده می‌شود. در حال حاضر ابزاری که برای ارزشیابی آزمون‌ها استفاده می‌شود استفاده از دستگاه OP اسکن می‌باشد.

نحوه استفاده از نتایج کمی ارزیابی آزمون ها در این دانشکده بدین صورت می باشد که بازخورد به استاد مربوطه داده می شود. و در صورت لزوم حذف و یا بازنگری در سوالات توسط استاد مربوطه انجام می شود. اما در دفتر ارزشیابی مرکز مورد بررسی قرار نمی گیرد.

اهداف:

- ۱ - اطمینان از تربیت دانش آموختگان توانمند
- ۲- نظام مند بودن ارزیابی دانشجویان جهت ارتقای کیفیت آموزشی
- ۳- ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان پیرامون نقاط ضعف و قوت آن ها
- ۴- استفاده از نتایج ارزیابی دانشجویان توسط مدرسین و مسئولین

ساختار و تشکیلات برنامه ارزیابی دانشجو

هر چند دانشکده های مختلف می توانند با توجه به شرایط و امکانات موجود، ساختار و تشکیلات ارزیابی دانشجو را در دانشکده مربوطه مشخص کنند ولی معمولاً موارد زیر در نظر گرفته می شود:

تیم علمی (کمیته آزمون) :

- متشکل از معاون آموزشی دانشکده، مدیران گروه های آموزشی یا نمایندگان ایشان و اعضای هیات علمی آشنا به اصول سنجش و ارزیابی دانشجو است.
- کمیته آزمون وظیفه نظارت بر ارزیابی دانشجو از جمله تدوین و تصویب آیین نامه و شیوه نامه های مرتبط به آزمون. ارزیابی دانشجو دارد.
- طراحی سیستم ارزیابی دانشجو
- نظارت بر اجرای آن و تضمین کیفیت آزمون ها در دانشکده را به عهده دارد
- بررسی اعتراض دانشجو

۲- تیم اجرایی آزمون دانشکده: مسئولیت چاپ و تکثیر دفترچه های آزمون، برگزاری آزمون، جمع آوری پاسخ نامه ها ی آزمون.

شرح وظایف کار گروه آزمون:

- ارایه گزارش های برگزاری جلسات، تدوین و اجرای ارزیابی دانشجو به کمیته علمی
- تدوین دستورالعمل های لازم در زمینه آزمون مهارت ها و مبتنی بر محل کار بر آزمون گران و مشاهده کنندگان (طبق دستورالعمل شورای تخصصی وزارت)
- ارسال برنامه زمانبندی شده امتحانات طبق تاریخ معین توسط کارشناس آموزش به اساتید مربوطه
- ارسال سوال آزمون از استاد طبق برنامه زمانبندی شده توسط آموزش دانشکده از طریق سامانه سجاب به مسئول امتحانات
- تکثیر سوال امتحانی به تعداد دانشجو توسط مسئول امتحانات

- برگزاری آزمون توسط تیم اجرایی آزمون طبق برنامه زمانبندی شده
- ارسال سوالات آزمون به دایره امتحانات آموزش کل بعد از برگزاری آزمون جهت تصحیح با دستگاه OP اسکن
- ارسال نمرات دانشجو از آموزش کل پس از تصحیح با دستگاه
- ارسال نمرات خام دانشجو به استاد توسط کارشناس آموزش
- اعلام نمرات از طریق سیستم سما به دانشجو
- اعلام فرصت اعتراض به نمره به دانشجو
- ارسال در خواست اعتراض دانشجو به استاد مربوطه
- اعلام نمرات پس از اعتراض به دانشجو
- ثبت نمرات دانشجو به سامانه سما توسط استاد طبق برنامه زمانبندی

تحلیل آماری:

این دانشکده تحلیل آماری آزمون ها با همکاری EDC به صورت رندومی انجام می دهد و جهت تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو از خدمات مشاوره EDC بهره مند می شود.

فرایند اجرایی ارزیابی دانشجویان در دروس تئوری:

گروه آموزشی و استاد درس

- ۱- مدیر گروه آموزشی یا نماینده ایشان مسئول هماهنگی و نظم بخشی به آزمون هایی است که واحد درسی مربوطه در آن گروه ارائه گردیده است.
- ۲- ارائه دهنده درس مسئولیت طراحی سئوالات آزمون (در آزمون های کتبی) و ارسال به موقع آنها به دایره امتحانات را برعهده دارد. همچنین استاد ارائه دهنده درس موظف است در زمان آزمون مربوطه در محل برگزاری آزمون حضور داشته و پس از دریافت نتایج تصحیح اوراق از دایره امتحانات، نمره نهایی را در موعد مقرر در سامانه سما وارد نماید.
- ۳- در آزمون های تکوینی استاد ارائه دهنده درس لازم است پس از برگزاری آزمون بازخورد به موقع به دانشجویان ارائه نماید.
- ۴- اساتید درس به تشکیل "بانک جامع سئوالات" پرداخته و به محض دریافت بازخورد تحلیل سئوالات آزمون از سوی دفتر پایش و ارزشیابی به بازبینی سئوالات دارای نقص بپردازند تا رفته رفته بانک سئوالات در بردارنده سئوالات استاندارد باشد.
- ۵- مسئولیت تصحیح آزمون های کتبی غیر چند گزینه ای بر عهده استاد مربوطه آن درس می باشد از آنجا که این آزمون ها از طریق نرم افزارهای موجود قابل تحلیل نیستند استاد ارائه دهنده درس موظف است براساس نتایج حاصل از تصحیح اوراق آزمون تمهیدات لازم را جهت بهبود وضع سئوالات به کار بندد.
- ۶- توانمندسازی اساتید در حوزه چگونگی تحلیل این سئوالات از وظایف دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی و EDC می باشد.

دایره امتحانات (مرکز آزمون) :

متشکل از مسئول و کارشناسان دایره امتحانات می باشد.

- ۱ - هماهنگی و همکاری با گروه آموزشی جهت تدوین برنامه زمانی امتحانات میان ترم، تکوینی و پایان ترم.
- ۲ - دریافت و چاپ دفترچه آزمون و پاسخنامه ها
- ۳ - تعیین و مهیاسازی محل آزمون و برنامه ریزی برای اجرای آزمون
- ۴ - جمع آوری، تصحیح نرم افزاری پاسخنامه ها و اعلام نتایج آزمون

دفتر توسعه آموزش:

- ۱ - ارائه بازخورد و مشاوره به اساتید در مورد کم و کیف آزمون ها، برعهده دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی می باشد.
- ۲ - توانمندسازی اعضای هیات علمی در زمینه ارزیابی بواسطه نیاز سنجی از اساتید و نتایج دریافت حاصل از تحلیل آزمون ها برعهده این دفتر می باشد.

کمیته پایش ارزیابی آزمون دانشکده ها:

تدوین و نظارت بر اجرای برنامه جامع ارزیابی دانشجو و همچنین ارائه گزارش های لازم در این زمینه، به کمیته پایش EDC- به عهده این کمیته می باشد.

این کمیته لازم است گزارش جامعی از کم و کیف برگزاری آزمون ها در سه مرحله پایش از برگزاری آزمون، برگزاری آزمون و پس از برگزاری آزمون منطبق بر اصول تدوین شده در برنامه جامع ارزیابی دانشجو در انتهای هر ترم تحصیلی به کمیته پایش EDC ارائه نمایند.

کمیته پایش EDC دانشگاه با تشکیل جلسه، تصمیمات لازم جهت رفع کاستی های موجود در برگزاری آزمونهای دانشکده ها را به شورای آموزشی دانشگاه ارسال نمایند.

اصول اجرایی ارزیابی دانشجویان در دروس بالینی : (تمرکز بر مهارتها و فرا توانمند یهای بالینی فراگیران)

- ۱ - اهداف و پیامدهای از پایش تعیین شده دوره های آموزشی توسط کار گروه آزمون از کوریکولوم آموزشی استخراج می شود.
- ۲ - طراحی آزمون ها براساس اهداف و پیامدهای دوره و با هدف پوشش اهداف در هر سه حیطه دانش، مهارت و نگرش انجام می پذیرد. به منظور پوشش اهداف در سه حیطه از ابزارهای مختلف متناسب با سطوح مختلف هرم میلر انجام خواهد شد. ضروری است که کارگروههای آزمون گروهها تا حد امکان روشهای مختلف سطوح مختلف

هرم میلر را در سیستم ارزیابی خود (به ویژه در آزمون های پایان ترم) و ارزیابی اهداف مهارتی و عملی را مورد توجه قرار دهند. (جدول ۱)

جدول ۱: روشهای مختلف ارزیابی مطابق سطوح مختلف هرم میلر

ردیف	سطوح هرم میلر	روش ارزیابی
۱	می داند و می داند چگونه (Knows & knows how)	- آزمونهای شفاهی -سئوالات تشریحی گسترده پاسخ -سئوالات تشریحی کوتاه پاسخ -سئوالات چند گزینه ای -سئوالات جور کردنی گسترده
۲	نمایش می دهد چگونه (Shows how)	-آزمون بالینی ساختار یافته عینی -مشاهده مستقیم بیماران استاندارد

جزئیات استفاده از هر کدام از این روشها در گروههای آموزشی مختلف متفاوت بوده و به تفکیک به صورت گزارش کتبی توسط کار گروه آزمون گروه به کمیته پایش دانشکده ها یا مراکز آموزشی درمانی ارائه می شود . کار گروه آزمون گروه موظف است گزارش طراحی و اجرای سیستم ارزیابی دانشجو را به تفکیک روشهای متفاوت به واحد کمیته پایش ارائه دهد.

*توصیه می شود کار گروههای آزمون علاوه بر آزمون های پایان نیمسال تحصیلی، آزمونهایی را که در طول نیمسال برای دانشجویان برگزار می شود را مورد ارزیابی قرار دهند. آزمونهای فوق می توانند بصورت سنجش مهارت دانشجو بر بالین بیمار یا در پری کلینیک توسط مدرسین برگزار گردد. عملکرد دانشجویان در این آزمونها، علاوه بر دخالت در نمره پایان ترم دانشجو به عنوان مبنایی برای ارائه بازخورد در مورد نقاط قوت و ضعف دانشجو به کار می رود. آزمون های پایان ترم برای دروس و بخش مقطع کارآموزی و کارورزی، سنجش مهارت بر بالین بیمار و یا پری کلینیک بر روی مدل انجام می گیرد.

ارزیابی فراگیران در مقطع دکترای حرفه ای:

۲ - دروس اختصاصی

۳ - دروس عملی

۴ - کارآموزی

۵ - کارورزی

آزمونهای در طول ترم:

درس تئوری: برای هر واحد تئوری بصورت آزمونهای MCQ و تشریحی سئوالات Oral - در کلاس درس و در طول ترم تحصیلی انجام می شود.

دروس عملی: به صورت کار در آزمایشگاه انجام می شود به صورت گروه بندی

کارآموزی: در محیط کار واقعی و یا محیط شبیه سازی شده SkillLab برای آموزش مهارتهای عملی

کارورزی: در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارتهای مهم ارائه می شود